

Què significa ser metge al segle XXI?

07/2013 - Medicina i Salut. Mitjançant un ampli qüestionari repartit a metges d'Amèrica Llatina i Espanya, la tesi doctoral de Paola Ochoa Pacheco, llegida al Departament de Psicologia Social de la UAB, ha provat d'entendre el significat que els professionals de la medicina donen a la seva feina. Les conclusions d'aquest estudi apunten cap a una ambivalència davant la combinació de bones condicions de treball amb conflictes ocasionats per les dificultats sorgides per la sobrecàrrega de feina i la falta d'hores, que impedeixen dur a terme una medicina que tracti el pacient d'una forma més pròxima.

El treball mèdic ha anat evolucionant i canviant de significat per a la societat, per als pacients i per als mateixos professionals de la medicina. Això esdevé en el marc d'una nova organització i gestió dels sistemes de salut, d'una mercantilització dels serveis que aquests proveeixen les persones i comunitats, d'una creixent burocratització i tecnificació de la relació entre metges i pacients i per l'augment de la incertesa sobre el futur de la mateixa praxi mèdica.

La situació és alimentada al seu torn per una crisi del professionalisme, que afecta els valors fonamentals de l'exercici d'una de les pràctiques de servei amb més tradició en totes les societats i cultures del món. Entre els aspectes centrals d'aquesta crisi, destaca la tensió generada per l'exercici d'una tasca professional inspirada per una banda pel paradigma hipocràtic i, d'altra, pels dictats de l'economia de mercat i els imperatius de l'eficiència i de l'anàlisi cost-benefici.

Situada en aquest context, aquesta tesi es va proposar descriure i sistematitzar el significat que els professionals de la medicina donen a la seva experiència laboral i professional en l'actual context dels canvis en les seves condicions materials, tècniques, socials i culturals.

Van participar en la seva investigació 305 professionals de la medicina empleats en hospitals i centres de salut del Brasil, Xile, Colòmbia, Veneçuela i Espanya. L'eina per a la recollida d'informació consistí en un ampli qüestionari compost de dues parts: (a) sèries de preguntes obertes sobre el significat del treball i de la pròpia realitat professional, sobre la càrrega laboral percebuda i sobre el temps disponible per fer-la i (b) conjunts d'ítems tancats i inclosos en escales estandarditzades sobre condicions de treball i benestar laboral, a més d'altres apartats referents a valors organitzacionals i a informació sociodemogràfica.

Les respostes quantitatives van posar de manifest nivells moderats de benestar laboral i de satisfacció amb les actuals condicions de treball. En contrapartida, les respostes qualitatives aporten llum sobre aspectes deficitaris de la qualitat de vida laboral, posant al descobert vivències de malestar, tensió i conflicte associades a situacions quotidianes del treball mèdic, com la disminució del temps disponible per "escoltar i conèixer" el pacient, descontent amb la professió o nostàlgia del seu exercici en el passat.

Les conclusions de l'estudi apunten l'ambivalència viscuda pels professionals enquestats davant la combinació de bones condicions materials, tècniques i fins i tot socials de treball, amb altres de sobrecàrrega i dificultats organitzacionals per a la pràctica humanista de la medicina.

Paola Ochoa Pacheco.

Departament de Psicologia Social